

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ начальника
обласної військової адміністрації
20.02.2023 № 59

(у редакції наказу
обласної військової адміністрації
31.08.2023 № 309)

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОГРАМА «ЕКОЛОГІЯ 2023-2026»

Охорона навколишнього природного середовища і раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки і збереження природного середовища життєдіяльності населення є головними умовами стійкого економічного та соціального розвитку України. З цією метою держава самостійно здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на збереження довкілля. Така політика спрямована на забезпечення гармонійної взаємодії суспільства і природи, раціонального використання, ефективної охорони і вчасного відтворення природних об'єктів.

Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» визначені основні стратегічні цілі та завдання державної екологічної політики.

З метою реалізації державної екологічної політики, стабілізації і поліпшення екологічного стану довкілля та зниження екологічних ризиків шляхом забезпечення охорони, раціонального використання і відтворення природних ресурсів області розроблено Регіональну екологічну програму «Екологія 2023–2026» (далі – Програма).
Паспорт Програми наданий у додатку 1.

ПРОБЛЕМА, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Сучасний стан навколишнього природного середовища у Волинській області можна охарактеризувати як відносно стабільний.

Значною мірою екологічна ситуація в області зумовлена сучасними проблемами та тими, які виникали на протязі попередніх років, а також спричинена методами ведення сільського та лісового господарства, впливом промислових підприємств, наслідками функціонування об'єктів муніципальної інфраструктури населених пунктів.

Серед основних екологічних проблем області, які потребують вирішення, слід зазначити:

забруднення поверхневих вод унаслідок скидання неочищених або недостатньо очищених стоків, що пов'язано з відсутністю очисних споруд, фізичним і моральним зносом водопровідно-каналізаційних систем, недостатнім фінансуванням їх утримання, ремонту й реконструкції;

недостатні обсяги утилізації відходів, відсутність підприємств переробки відходів та обладнаних належним чином полігонів для захоронення відходів і, як наслідок, забруднення території (земель, лісів, водоохоронних зон водних об'єктів) промисловими та побутовими відходами;

забруднення атмосферного повітря викидами забруднювальних речовин від промислових підприємств та автотранспорту;

виснажливе використання біоресурсів та зменшення біорізноманіття;

відсутність сучасних механізмів заповідання територій в умовах відсутності вільних територій та безконтрольного використання земель для сільськогосподарського виробництва;

відсутність загальнодержавної комплексної системи моніторингу стану навколишнього природного середовища.

Охорона та раціональне використання водних ресурсів

Волинська область багата на поверхневі води: ріки, озера, ставки. Гідрографічна сітка області представлена 137 річками (довжиною 3447,7 км) двох великих басейнів: р. Прип'ять і р. Західний Буг. Ріки області переважно належать до басейну р. Прип'ять, яка з притоками Турія, Стохід і Стир є найбільшою річкою області. Вздовж західної межі області протікає р. Західний Буг з притокою Лугою. Більшість річок Волині через невеликі глибини не суднохідні.

Серед західних областей України Волинська область має найбільшу кількість озер (266 шт.). Найбільші і наймальовничіші озера області – Світязь, Пулемецьке, Турське, Люцимер, Перемут, Оріхове, Волянське, Біле, Люб'язь. Площа дзеркала води в озерах області становить 13559,9 га. Переважна більшість карстові озера, решта – заплавні. Їх режим тісно пов'язаний з річками, а під час весняної повені самостійне існування озер припиняється. Заплавні озера заболочені, з низькими берегами і в'язким дном.

У Волинській області в експлуатації знаходиться 11 водосховищ, які мають площу водного дзеркала 2171,2 га, і використовуються для зволоження осушених земель на меліоративних системах та риборозведення. Протягом року за допомогою водосховищ проводиться перерозподіл стоку річок області з метою збільшення їх водності та подальшого використання за акумульованих об'ємів води для зволоження осушених земель в засушливі періоди.

На території області нараховується 12016 ставків загальною площею водного дзеркала 5415,2 га, основними джерелами живлення яких є талі, повеневі, дощові і підземні води.

За даними Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області у 2021 році обсяги забору води становили 43,033 млн.м³, що на 2,906 млн.м³ більше, ніж у 2020 році. З підземних водоносних горизонтів забрано 34,836 млн.м³ води, з поверхневих водних об'єктів – 8,197 млн.м³.

Водопостачання в області експлуатують шість спеціалізованих підприємств, які створені в містах Луцьк, Ковель, Нововолинськ, Володимир, Ківерці, Любомль. В інших районних центрах області системи водопостачання експлуатуються районними виробничими управліннями житлово-комунального господарства.

Основними водоспоживачами в області є комунальне господарство, сільське господарство та промисловість (харчова, цукрова).

Запаси поверхневих вод області достатні для їх використання на різні потреби. Використання водних ресурсів в області є раціональним, водний баланс бездефіцитний.

Основними водокористувачами (у 2021 році в області – 431) за рік було використано 32,247 млн.м³ свіжої води, що на 2,192 млн.м³ більше, ніж у попередньому році. У 2021 році всього скинуто зворотних вод 31,823 млн. м³, що на 2,989 млн.м³ більше, ніж у 2020 році.

На території Волинської області експлуатуються очисні споруди різних типів (повного біологічного очищення, механічного очищення) з подальшим скидом очищеної стічної води у водні об'єкти. Переважну більшість становлять очисні споруди повного біологічного очищення.

Потужність очисних споруд в області становить 78,8 млн.м³. Забезпечують нормативне очищення зворотньої води підприємства водопровідно-каналізаційного господарства, які експлуатують каналізаційно-очисні споруди.

Скид забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти Волинської області у 2021 році становив 0,484 млн. м³, що на 0,061 млн. м³ більше, ніж у попередньому році.

Основними забруднювачами водних об'єктів Волинської області є підприємства житлово-комунального господарства, серед найбільших забруднювачів у 2021 році – КП «Луцькводоканал» та Старовижівське ВУЖКГ.

У літній період 2021 року за результатами лабораторних досліджень 195 проб води відкритих водойм у місцях відпочинку (водних рекреаціях) на мікробіологічні показники питома вага невідповідних становила 21,5% проти 8,6% у 2020 році. Не відповідали вимогам проби води річок Турія (м. Ковель), Стир, Сапалаївка (м. Луцьк), озер у Ковельському районі.

Фактором забруднення водойм є також недостатнє охоплення населених пунктів каналізаційною мережею. Існування великої кількості вигрібних ям, практика використання полів фільтрації також є джерелом забруднення водних ресурсів.

Контроль якості поверхневих вод у 2021 році проводився: Регіональним офісом водних ресурсів у Волинській області, ДУ «Волинський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України», Державною екологічною інспекцією у Волинській області, Волинським обласним центром з гідрометеорології в 71 контрольному створі основних річок та їх приток області.

Було відібрано та проаналізовано 901 проба води. За результатами досліджень гідрохімічних показників якості води встановлено перевищення гранично допустимої концентрації по азоту амонійному, залізу загальному, нітратах, біонічному споживанню кисню та інших показниках на річках Прип'ять, Стир, Турія, Стохід.

Випадків екстремально високого забруднення води річок Волині зафіксовано не було.

На забруднення річок та якість води у них мають вплив:

на р.Західний Буг (с. Литовеж) – стічні води Львівської області – МКП «Сокальводоканал» та госппобутові стоки с. Литовеж;

на р. Луга (м. Володимир-Волинський) – стічні води Іваничівського ВУЖКГ, Локачинського ВУЖКГ, ТзОВ «Павлівський пивзавод» та Володимир-Волинського УВКГ;

на р. Турія (м. Ковель) – стічні води ВУВКГ м. Ковеля та смт Турійськ;

на р. Стир у створі вище міста – переважно забруднення, що потрапляють з р. Іква ЖКП «Млинівське» та ДКП «Дубнівське», а також стічні води що переносяться з Львівської області – КП «Радехівське ВКГ» (через р. Острівка) та КП «Бродиводоканал» (через р. Бовдурка). Якість води у створі нижче міста зазнає впливу від стічних вод КП «Луцькводоканал»;

на р. Прип'ять (у пункті спостереження с. Річиця) забруднення води обумовлюють стічні води ВУЖКГ смт Ратно та госппобутові стоки прилеглих населених пунктів.

Якість води р. Стохід (смт Любешів) в 2021 році має тенденцію до погіршення, хоча організованих джерел забруднення на цій річці немає. Внаслідок дуже частих підтоплень на р. Стохід на якість води можуть вплинути змиви з сільгоспугідь та приватний сектор.

На якість води озера Світязь можуть мати вплив КП ОС Шацької селищної ради та забруднення від чисельних приватних баз відпочинку у с. Світязь.

Випадків високого забруднення води за 2021 рік зафіксовано не було.

Вміст розчинного кисню у воді оз. Світязь задовільний і порівняно з попереднім роком суттєво не змінився.

Рівень забруднення та якість води оз. Світязь в цілому за 2021 рік залишилась практично на рівні 2020 року.

Охорона атмосферного повітря

Волинська область характеризується помірним техногенним навантаженням на навколишнє природне середовище внаслідок відсутності на її території зон екологічного лиха та потужних об'єктів – забруднювачів довкілля. Проте при сучасних умовах господарювання розвиток економіки та виробництва може призвести до значного зростання антропогенного навантаження та загроз екологічній безпеці.

Основними забруднювачами повітря є підприємства сільського, лісового та рибного господарства, підприємства переробної та добувної промисловості та розроблення кар'єрів, а також підприємства постачальники газу, електроенергії, пари та конденсованого повітря. На них щорічно припадає понад 70 % загальнообласних викидів (у 2021 році – 71 %).

На протязі 2021 року викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря надійшли від 191 стаціонарного джерела підприємств та організацій області, що становило 5,6 тис. тонн. Порівняно з 2020 роком викиди забруднювальних речовин від стаціонарних джерел суб'єктів господарювання збільшились на 0,6 тис. тонн.

Серед основних забруднювачів – ТзОВ «Птахокомплекс Губин» (6,6%), Локачинський ЦВНТК ПАТ «Укргазвидобування» (7,4 %), ТзОВ «Луцька аграрна компанія» (14,4 %), ДП «Волиньторф» (4,3 %), ТзОВ «Волинь-зерно-продукт» (4,3 %), ТзОВ «Агротехніка» (5,4 %).

У містах основними підприємствами – забруднювачами у 2021 році були:

у м. Луцьку ДКП «Луцьктепло», ДП МОУ «ЛРЗ "Мотор"» та ПАТ «СКФ Україна»;

у м. Ковелі Волинське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів, ПАТ «Ковельське ШБУ-63» та ПТМ «Ковельтепло»;

у м. Нововолинську ТзОВ «Кроноспан УА» та ПАТ «Нововолинський ливарний завод».

У зв'язку зі збільшенням навантаження пересувних джерел на атмосферне повітря відбувається погіршення якості довкілля, санітарного стану території, фіксуються перевищення концентрацій забруднюючих речовин.

Для забезпечення стабільності екологічної ситуації та зменшення викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря в області вживається низка відповідних заходів, зокрема контролюється питання недопущення здійснення викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря без відповідних дозволів, реалізується ряд природоохоронних програм (великі підприємства області залучають власні кошти для впровадження на підприємствах природоохоронних заходів), проводиться постійний моніторинг екологічного стану регіону, проводиться реконструкція та налагоджувальні роботи обладнання на підприємствах.

Збереження природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі

Станом на 01 січня 2023 року на території Волинської області знаходиться 399 територій та об'єктів природно-заповідного фонду, з них 27 – загальнодержавного значення та 372 – місцевого значення. Площа заповідності області складає 220 848,232 га.

Загальна площа природно-заповідного фонду з урахуванням тих територій, що ввійшли до складу інших (ботанічних пам'яток природи, заказників у складі національних природних парків тощо), становить 236 013,892 га.

На сьогодні питома вага площі заповідності в області складає 11,72 %. Ураховуючи, що більше 15 тис. га територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення увійшли до складу територій загальнодержавного значення, фактична площа заповідності області становить – 10,96%.

На кожну територію та об'єкт ПЗФ в області розроблене та затверджене в установленому законом порядку Положення.

На виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, якою визначено ряд зобов'язань у сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема і тих, що мають відношення до природоохоронних територій, розроблена Смарагдова мережа України. Постійним комітетом Бернської конвенції 08.12.2017 затверджено оновлений перелік об'єктів Смарагдової мережі України, у які увійшли 15 об'єктів Смарагдової мережі Волинської області.

Території національних природних парків Шацького та Прип'ять-Стохід, а також Черемського природного заповідника мають статус водно-болотних угідь міжнародного значення відповідно до Рамсарської конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів.

Формування екомережі – одне з найголовніших завдань у природоохоронній галузі і є пріоритетним напрямом національного та міжнародного масштабу. Як показує світовий досвід збереження генетичного різноманіття регіону можливе за умови, що не менше ніж 10–15 % його площі

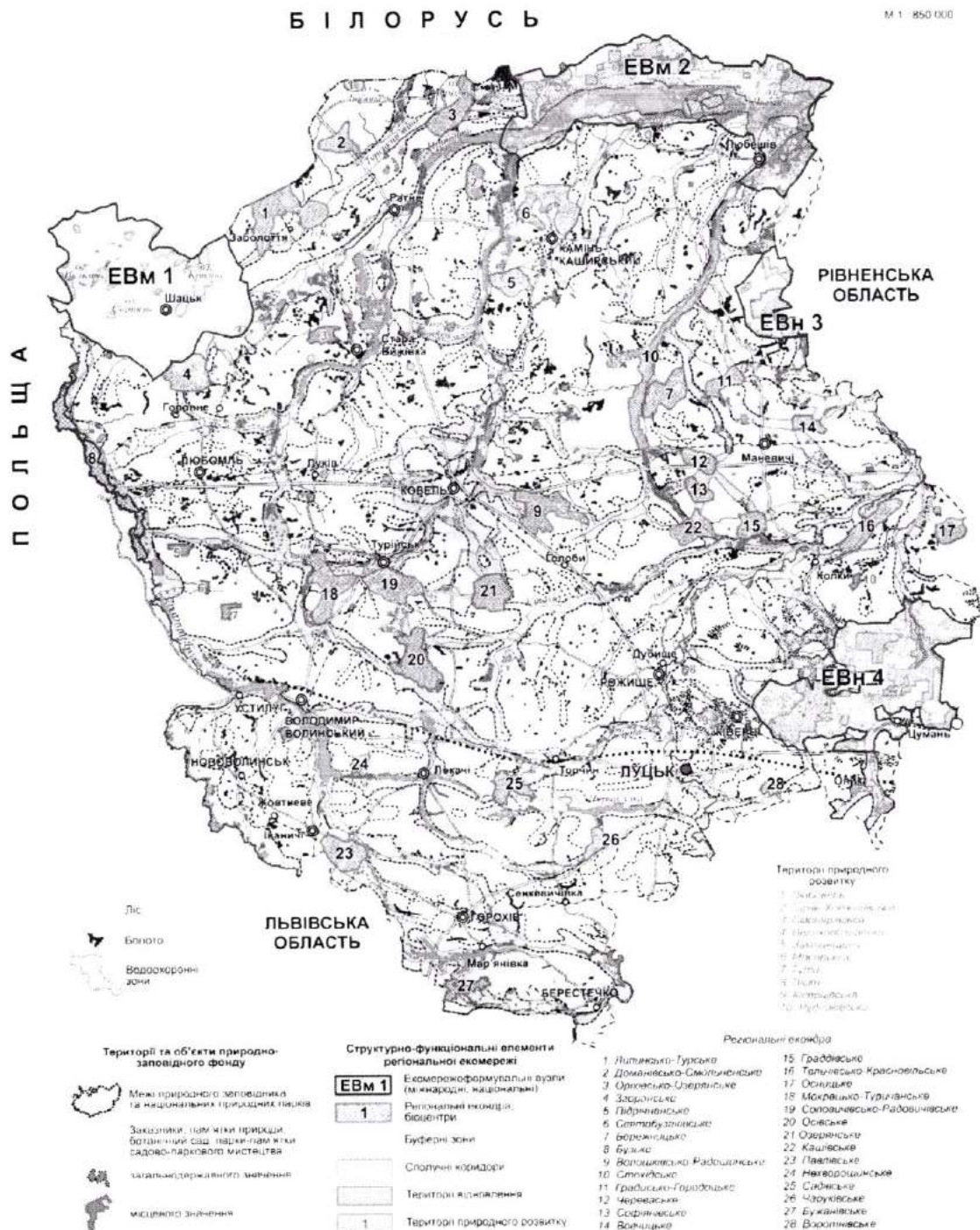
знаходиться у межах заповідних територій, де збереглися незмінні або майже незмінні природні ландшафти.

Наявність розвиненої природоохоронної мережі запорука збереження біорізноманіття.

На регіональному рівні сталий розвиток передбачає розробку соціально-економічних та екологічних програм розвитку територій, формування місцевих бюджетів з урахуванням пріоритетності цілей і завдань сталого розвитку, реалізацію комплексу заходів збалансованого розвитку регіонів.

Рішенням Волинської обласної ради від 12.04.2017 № 13/37 «Про затвердження Регіональної схеми екологічної мережі у Волинській області» затверджена регіональна схема, яка враховується при здійсненні будь-якої діяльності на території області.

Структурно-функціональні елементи регіональної екомережі Волинської області

До основних екомережформувальних вузлів міжнародного і національного рівнів регіональної екомережі належать: Шацький (цінний озерний комплекс), Прип'ятсько-Стохідський (водно-болотний), Білоозерсько-Черемський (болотний), Цуманський (комплекс дубових насаджень).

Поліський широтний і Західнобузький меридіональний природні коридори європейського рівня, просторово обмежені долинами річок Прип'яті і Західного Бугу, об'єднують транскордонні елементи регіональної і національної екомереж, засвідчуючи важливість ролі Волинського Полісся як необхідного функціонального складника екологічної структури Європи.

Охорона і раціональне використання рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу

Волинь – один із найбільш заліснених регіонів України. Під лісами та лісовкритими площами знаходиться 697,6 тис. га або 34,6%. Це становить третину території області. Головна мета – збільшення лісистості області до оптимального рівня 36 %.

Найбільш залісненими є колишні Маневицький, Камінь-Каширський, Шацький райони, де площа лісів займає 48–58 % території.

До реформування лісової галузі в Україні веденням лісового господарства в області займалося 21 державне підприємство Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства та інші користувачі.

Лісогосподарськими підприємствами Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства щорічно проводилися значні об'єми робіт із лісокультурного виробництва.

У 2022 році відтворено лісів на площі 2819,6 га (створено нових лісів – 59,2 га) та висіяно лісового насіння в розсадниках на площі 9,205 га

Заготівля другорядних лісових матеріалів, побічні лісові користування і використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних, освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт відносяться до спеціального використання лісових ресурсів місцевого значення.

Спеціальне використання другорядних лісових ресурсів у Волинській області здійснюється відповідно до рішення обласної ради від 10.09.2020 № 31/10 «Про погодження лімітів використання лісових ресурсів при заготівлі другорядних лісових матеріалів та здійсненні побічних лісових користувань на 2021-2025 роки» та розпорядження голови облдержадміністрації від 04.06.2021 № 334 «Про затвердження і розподіл лімітів використання лісових ресурсів при заготівлі другорядних лісових матеріалів та здійсненні побічних лісових користувань на 2021-2025 роки».

Протягом 2022 року за заготівлю ягід, грибів, лікарської сировини до бюджетів місцевого самоврядування сплачено понад 3 466 546 грн (у 2021 році – 2 489 523 грн) як збір за спеціальне використання (рентної плати) лісових ресурсів.

Загалом у 2022 році в області заготовлено: 1 526 тонн ягід, 197,8 тонни грибів та 13,1 тонни лікарсько-технічної сировини.

В області значна увага приділяється охороні та збереженню рідкісних видів рослин та тих, що зникають.

Рішеннями Волинської обласної ради від 26.05.2009 № 29/30 затверджено Список регіонально рідкісних, зникаючих видів рослин, грибів і тварин, які потребують охорони у Волинській області, та від 20.12.2018 № 22/8 Перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Волинської області.

Охорона рослинного світу передбачає реалізацію комплексу заходів, спрямованих на збереження просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезнаходження, збереження від знищення, захист від шкідників та хвороб тощо.

Окрема увага приділяється зеленим зонам у населених пунктах області. Зелені насадження серед забудови сприяють поліпшенню мікроклімату і санітарно-гігієнічних умов (насадження знижують швидкість вітру, затримують пил і аерозолі, сприяють зменшенню концентрації диму і шкідливих газів у повітрі, зменшують силу міського шуму тощо), створюють в населеному пункті природне пейзажне середовище.

Озеленення території міст та населених пунктів області традиційно проводиться в рамках акцій «День довкілля», «За чисте довкілля» та компенсаційними посадками забудовників. Для повноцінної організації таких акцій управліннями архітектури та містобудування обласної державної адміністрації та районних державних адміністрацій готують схеми посадки та ландшафтні проекти.

Ландшафтне різноманіття, комплекс лісових та болотних екосистем, щільне розміщення озер, сприятливі кліматичні умови зумовлюють своєрідність та багатство біологічного різноманіття області.

Аборигенними є 90 % хребетних тварин, решта – інтродуковані. Фонові види ссавців області – це їжак білочеревий, вівірка звичайна, куниця лісова, лисиця руда, заєць-русак, дикий кабан, сарна європейська, лось та ін.

Інтродуковані види: сиг чудський, товстолобики амурський та строкатий, амур білий, собака єнотоподібний, норка американська, ондатра, олень плямистий. Зафіксовано й низку видів-вселенців.

Багато поліських видів хребетних тварин перебувають в охоронних списках через свою низьку чисельність і можливість зникнення – в Червоній книзі України: мінога українська, карась золотистий, ропуха очеретяна, лелека чорний, тетерук, глушець, білозубка білочерева, нічниця в'їчаста, широковух, вухань звичайний, кажан північний, мишівка лісова, горностаї, рись звичайна; у Європейському Червоному списку тварин, які перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі: орлан білохвіст, очеретянка прудка, рись звичайна; у Червоному списку Міжнародного союзу охорони природи: короп, черепаха болотяна, ящірка живородна, гуска білолоба мала, скопа, деркач; охороняються Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі або Бернською конвенцією: лелека чорний, синиця біла, нічниця ставкова, вечірниця мала; Конвенцією про міжнародну торгівлю видами, які перебувають під загрозою зникнення або Вашингтонською конвенцією: шуліка рудий, зміїд, сапсан, рись звичайна.

Фауністичний комплекс лісів найбагатший за своїм видовим складом. У них трапляються усі види земноводних, плазунів, переважна більшість птахів і ссавців.

Останнім часом на території області збільшилась заготівля деревини, в результаті такої господарської діяльності значно погіршились умови існування таких рідкісних тварин як зубр, рись, борсук, лісовий кіт, горностаї, глухар, які занесені до Червоної книги України.

Збереження генофонду тваринного світу є дуже актуальним для Волинської області.

Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів

Основним джерелом утворення промислових відходів у Волинській області є підприємства гірничодобувного, машинобудівного, будівельного, деревообробного комплексів.

На підприємствах та в домогосподарствах області у 2021 році утворювались відходи I–IV класів небезпеки, частину яких складали небезпечні відходи.

Серед відходів: I–III класу небезпеки (відпрацьовані люмінесцентні лампи, акумулятори, нафтопродукти, шлами гальванічного виробництва), IV класу небезпеки (відходи деревообробної промисловості), а також побутові відходи та відходи вуглевидобувної промисловості.

Найбільшими утворювачами небезпечних відходів були ПАТ «СКФ Україна», ТЗОВ «Кромберг енд Шуберт», ПАТ «Електротермометрія», ПАТ «Нововолинський ливарний завод», ТЗОВ «Промлит».

Значна кількість небезпечних відходів, яка утворилася в 2021 році на території області була передана підприємствам, діяльність яких пов'язана із збиранням, перевезенням та утилізацією відходів.

В області існує проблема поводження з твердими побутовими відходами, яких на території області за рік накопичується близько 1 млн м³. Збирання побутових відходів не носить систематичного і організованого характеру.

Основним способом видалення твердих побутових відходів є їх захоронення на сміттєзвалищах, що в переважній більшості не відповідає санітарно-екологічним нормам.

Станом на 01.01.2023 в області налічується 254 діючих місць видалення відходів, а це 11 полігонів твердих побутових відходів та 265 сміттєзвалищ, з них паспортизовано лише 28% та 6 % мають оформлені державні акти на земельні ділянки або договори оренди землі, а це близько 226 га.

Полігони твердих побутових відходів (далі – ТПВ) розташовані на території міста Ковель, Володимирського, Камінь-Каширського, Ковельського, Луцького районів та побудовані відповідно до розробленої та погодженої у встановленому законодавством порядку проектно-кошторисної документації.

Із 11 діючих полігонів ТПВ 4 полігони (м. Луцьк, см Шацьк, смт Любешів, смт Локачі) переповнені, полігони м. Нововолинськ, та м. Ковель – заповнені від 80 до 99 %, решта 5 полігонів спроможні на певний період (від 2 до 7 років) забезпечити потребу своїх населених пунктів у розміщенні побутових відходів.

Зараз в області існує унітарна система збирання відходів, при якій всі побутові відходи збираються в одну ємність. Ситуацію ускладнює відсутність ефективної системи збору та формування окремих видів відходів як вторинної сировини. Як результат на сміттєзвалище потрапляє значна кількість матеріалів, які мають високу ресурсну цінність та підлягають переробці (скло, папір, метал).

Система роздільного збирання відходів впроваджується поетапно на основі ПЕТ-пляшки.

У 2022 році збільшилась кількість населених пунктів області, де запроваджено часткове роздільне збирання побутових відходів.

Частковим роздільним збиранням побутових відходів охоплено орієнтовно 69 % населення.

Нині таке збирання проводиться в містах Луцьку, Ковелі, Володимирі, Нововолинську, Горохові, Ківерцях, селищах міського типу Шацьк, Локачі, Турійськ, Олика та в окремих населених пунктах області.

В окремих населених пунктах (крім ПЕТ – пляшки) ще роздільно збирають скло та папір.

В містах обласного значення та районних центрах діють пункти прийому вторинної сировини (пластик, скло, макулатура, метал). Виробничу діяльність з переробки полімерних відходів та макулатури здійснює в області ТЗОВ «Луцька картонно-паперова фабрика – Україна».

З метою вилучення небезпечних відходів із загальної маси ТПВ у дошкільних навчальних закладах та школах м. Луцька встановлено 87 спеціальних контейнерів для збору побутових хімічних джерел струму (батареї та акумулятори).

Відсутність ефективної системи поводження з відходами на рівні регіону зумовлює накопичення їх значної кількості у місцях видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: ґрунту, водних ресурсів та атмосферного повітря, погіршення умов проживання населення області.

З метою вирішення проблеми поводження з відходами на території області та реалізації Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року розроблено Регіональний план управління відходами у Волинській області до 2030 року.

Екологічна освіта і наука, моніторинг довкілля, інформування населення та залучення громадськості до прийняття рішень з питань охорони довкілля

Наукові дослідження в галузі охорони довкілля здійснюють установи природоохоронного спрямування та наукові установи області. Крім того підтримується співпраця з освітніми, державними та громадськими закладами.

Протягом 2022 року у вищих навчальних закладах області, в яких є кафедра «Екологія та охорона навколишнього середовища» проводився ряд наукових досліджень в галузі екології, які відображалися в монографіях, статтях, посібниках, науково-практичних конференціях.

Проблеми екології в сучасному світі стали чи не найголовнішими після політичних. Характерною ознакою останніх років стало те, що ці проблеми вийшли за межі інтересів вузького кола спеціалістів-екологів на більш широкий загальний рівень. Внаслідок зростання інтересу до проблем довкілля та екології в цілому помітна тенденція до створення численних громадських організацій, клубів та об'єднань. На території Волинської області зареєстровані і діють майже 40 громадських природоохоронних організацій – осередків загальнодержавного та місцевого значення.

Великого значення набуває профільне навчання, яке спрямоване на виявлення зацікавленості учнів у поглибленні знань з природничого напрямку, набуття навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової роботи.

Провідною установою в галузі розвитку позашкільної біологічної, екологічної, аграрної освіти в області є Волинський обласний еколого-натуралістичний центр.

Однією із традиційних форм залучення учнівської молоді до охорони природи є учнівські лісництва, історія яких налічує більше 50 років.

Для підвищення ролі громадянського суспільства у різних сферах діяльності місцевих органів виконавчої влади створені сприятливі умови шляхом залучення представників громадськості під час впровадження реформ та прийняття нових нормативно-правових актів з питань охорони довкілля.

З метою реалізації державної політики у контексті відкритого та вільного доступу громадськості до процесу прийняття рішень з найважливіших суспільних процесів в області, управлінням екології та природних ресурсів облдержадміністрації здійснюється забезпечення проведення консультацій з громадськістю, зокрема публічних громадських обговорень (слухань) відповідно до норм чинного законодавства.

Функціонування Волинської обласної системи моніторингу довкілля (ВОСМД) здійснюється на основі Угоди про спільну діяльність між суб'єктами ВОСМД, підписаної 08 лютого 2007 року.

Моніторинг довкілля на території області реалізується через незалежні відомчі мережі спостережень суб'єктів моніторингу відповідно до своїх функціональних завдань за відомчими програмами і планами робіт.

Спостереження за станом атмосферного повітря та вмістом забруднювальних речовин, у тому числі радіоактивного забруднення, на території області проводять три суб'єкти державної системи моніторингу довкілля: Волинський обласний центр з гідрометеорології, Головне управління Держпродспоживслужби у Волинській області та ДУ «Волинський обласний лабораторний центр МОЗ України».

Контроль якості поверхневих вод у 2022 році проводився Регіональним офісом водних ресурсів у Волинській області, ДУ «Волинський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України», Державною екологічною інспекцією у Волинській області, Волинським обласним центром з гідрометеорології в 71 контрольному створі основних річок та їх приток області.

Моніторинг транскордонного забруднення атмосферного повітря на протязі 26 років проводиться Волинським гідрометеоцентром шляхом проведення спостережень за програмою транскордонного переносу на метеостанції М Світязь.

Моніторинг транскордонного забруднення поверхневих вод у рамках програми Державного моніторингу поверхневих вод забезпечує РОВР у Волинській області шляхом проведення відборів у 10 пунктах у басейні річки Прип'ять та у 4 пунктах на транскордонних водах в басейні річки Західний Буг.

Крім того у 2020 році відновлено моніторингові дослідження стану природного середовища на території Волинської області в зоні можливого

впливу кар'єру будівельних матеріалів «Хотиславський» (Республіка Білорусь), які проводить Інститут водних проблем і меліорації НААН України.

З метою організації та здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря в області розроблена та затверджена Програма державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря Волинської зони на 2021–2025 роки.

Інформування громадськості здійснюється шляхом публікації на офіційних вебсторінках облдержадміністрації та управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації та у мережі «Інтернет» Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Волинської області та Екологічного паспорту Волинської області за відповідні роки, а також інформацій що стосуються сфери охорони довкілля.

МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем з урахуванням природних та економічних особливостей регіону.

Програму розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Про охорону атмосферного повітря», «Про відходи», «Про природно-заповідний фонд», Водного кодексу України, постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 «Про затвердження Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» (зі змінами), Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням обласної ради від 12 березня 2020 року № 29/16.

А також ураховано зв'язок зі Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688, Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567, Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179, Стратегією екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року та операційним планом її реалізації у 2022–2024 роках, схваленими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363, Державною стратегією управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022–2024 роках, затвердженими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777, Водною стратегією України на період до 2050 року та планом її реалізації у 2022–2024 роках, схваленими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134.

Під час підготовки Програми враховано Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка для нашої країни створює нові стандарти у сфері охорони навколишнього природного середовища (НПС),

пріоритетами яких є управління довкіллям та інтеграція екологічної політики у сфері розвитку та розширення природно-заповідного фонду, управління відходами та ресурсами (вода, атмосферне повітря), Ріо-Конвенції, Кіотський протокол, Паризька угода та інші відповідні міжнародні угоди природоохоронного спрямування.

У подальшому на основі Програми передбачається розробка планів та програм щодо навколишнього природного середовища, звіти до них, звіти про стан НПС (на сьогодні це Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища в області та Екологічні паспорти області), збір та аналіз даних, отриманих у рамках моніторингу довкілля, визначення впливу на довкілля та оцінка ризику.

Досягнення мети Програми потребує спрямування дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, організацій, установ та підприємств області всіх форм власності на реалізацію пріоритетних напрямів діяльності у сфері ефективного користування природними ресурсами, дотримання вимог екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища, просвітницької діяльності й екологічної обізнаності населення.

Програма формує стратегічну мету кожного з визначених напрямів охорони довкілля та першочергові заходи на період 2023–2026 років.

ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Напрями діяльності та заходи Програми (наведено у додатку 2) відповідають завданням і функціям відповідальних виконавців та містять завдання:

1. Охорона та раціональне використання водних ресурсів

Напрями дій:

будівництво, реконструкція, ремонт очисних споруд;

будівництво, реконструкція каналізаційних насосних станцій, каналізаційних систем та мереж;

відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водойм та річок;

заходи щодо боротьби з шкідливою дією вод;

покращення функціонування меліоративних систем та гідроспоруд на них

Очікувані результати:

зниження антропогенного навантаження на водні об'єкти, зменшення скиду забруднювальних речовин; покращення гідрологічних, фізико-хімічних та біологічних показників стану водних об'єктів.

2. Охорона атмосферного повітря

Напрями дій:

проведення заходів спрямованих на зменшення викидів та покращення стану атмосферного повітря (у тому числі модернізація котельного обладнання, установлення та реконструкція обладнання для зменшення викидів забруднювальних речовин);

проведення інвентаризації стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря;

проведення досліджень стану атмосферного повітря з метою уточнення режимів оцінювання та оцінювання просторового розподілу концентрацій забруднювальних речовин.

Основні очікувані результати:

зниження обсягу викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря;

володіння достовірною та оперативною інформацією про стан забруднення атмосферного повітря області.

3. Збереження природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі

Напрями дій:

упорядкування територій природно-заповідного фонду, створення нових і розширення (зміна) меж наявних природно-заповідних об'єктів;

резервування територій для заповідання в області;

виконання заходів з винесення в натуру та виготовлення проєктів землеустрою об'єктів та територій природно-заповідного фонду області;

проведення інформаційно-просвітницьких заходів, видання літератури з метою популяризації територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розроблення місцевих схем формування екологічної мережі.

Очікувані результати:

визначення та встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду області, збереження територій природно-заповідного фонду області, припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття;

створення нових та розширення меж існуючих природно-заповідних об'єктів, збільшення відсотка заповідності області, розроблення схем формування екологічної мережі у громадах;

збереження якості поглиначів і накопичувачів парникових газів, що знаходяться в межах природно-заповідного фонду.

4. Охорона і раціональне використання рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу

Напрями дій:

здійснення досліджень видового складу флори та фауни області та мігруючих видів, ведення кадастрів, інвентаризації та моніторингу місць зростання рослин, рослинних угруповань та поселень тварин, що підпадають під охорону законодавства України та міжнародних договорів тощо.

Очікувані результати:

припинення втрат біотичного та ландшафтного різноманіття;

отримання достовірних даних щодо стану і цінностей біорізноманіття та заходів, які необхідно здійснити для його збереження, відновлення і сталого використання.

5. Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів

Напрями дій:

впровадження ефективної системи збору, утилізації та видалення твердих побутових відходів у населених пунктах області, в тому числі запровадження роздільного збору відходів;

придбання обладнання та установок для збору, сортування та переробки твердих побутових відходів;

рекультивация місць накопичення відходів та ліквідація стихійних сміттєзвалищ.

Очікувані результати:

збільшення обсягів утилізації (переробки) побутових відходів та поступове зменшення захоронення побутових відходів на сміттєзвалищах і полігонах та, як наслідок, скорочення утворення парникових газів;

зменшення шкідливого впливу відходів на навколишнє природне середовище і здоров'я людини.

6. Екологічна освіта і наука, моніторинг довкілля, інформування населення та залучення громадськості до прийняття рішень з питань охорони довкілля

Напрями дій:

видання поліграфічної та іншої продукції про стан довкілля області;
 проведення культурно-масових заходів природоохоронного спрямування;
 розроблення природоохоронних програм і планів та проведення їх стратегічної екологічної оцінки;

проведення моніторингових досліджень та інформування про їх результати.

Очікувані результати:

підвищення рівня екологічної освіти, культури та свідомості населення;
 забезпечення участі громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля;

підвищення ефективності природоохоронних заходів з використанням наукових досліджень;

широкий доступ громадськості та органів влади до оперативної інформації про стан довкілля області.

ОБСЯГИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ, ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ

Правові засади здійснення екологічної політики у Волинській області складаються із державного законодавства, нормативних документів, прийнятих органами центральної та місцевих влад у галузі природоохоронних та програмних заходів, затверджених Волинською обласною радою і обов'язкових до виконання всіма суб'єктами господарської діяльності на території області.

Першочергові заходи із реалізації основних напрямів екополітики області, включені до екологічної програми, мають бути пріоритетними під час визначення параметрів розвитку області, у т.ч. економічних та фінансово-організаційних.

Джерелами фінансування виконання заходів Програми є:

кошти державного бюджету;

кошти обласного бюджету;

кошти місцевих бюджетів;

власні кошти (підприємств, установ та організацій);
інші кошти, не заборонені Бюджетним кодексом України (в тому числі гранти).

На виконання заходів, передбачених Програмою, доцільно спрямовувати кошти спеціальних фондів державного, обласного та місцевих бюджетів, які надійшли від сплати екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності.

Фінансування природоохоронних заходів і об'єктів за рахунок коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до Порядку планування та фінансування природоохоронних заходів, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 12 червня 2006 року № 194, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18 серпня 2015 року за № 994/27439.

Фінансування з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до Положення про обласний фонд охорони навколишнього природного середовища, затвердженого рішенням Волинської обласної ради від 30 вересня 2013 року № 20/45.

Обмежені фінансові ресурси обласного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища не дозволяють у повній мірі профінансувати природоохоронні заходи Програми, тому пропонується при фінансуванні заходів із загального фонду бюджетів зосередити увагу на таких об'єктах, що мають високий рівень готовності і найближчим часом зможуть забезпечити економічний ефект, збільшивши для них пріоритетність у виділенні необхідних коштів.

Оскільки фінансування екологічних програм може здійснюватись не лише за кошти бюджетів різних рівнів, а й з інших джерел, пропонується спрямувати на реалізацію цієї Програми кошти підприємств, установ та організацій, залучені кошти (гранти), кошти благодійних фондів та інші джерела, не заборонені законодавством.

Ресурсне забезпечення Регіональної екологічної програми «Екологія 2023–2026» наведено у додатку 3.

Механізм реалізації Програми передбачає:

- 1) ефективне використання наявних природних ресурсів;
- 2) проведення постійної роботи щодо їх збереження (захисту від негативного впливу факторів антропогенного навантаження) та відтворення;
- 3) розробку та реалізацію заходів, спрямованих на постійне поліпшення якості навколишнього природного середовища в області.

Програма є короткостроковою, її виконання передбачене протягом 2023–2026 років. Поділ на етапи не передбачено.

ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПРОГРАМИ

Реалізація передбачених Програмою природоохоронних заходів забезпечить:

1. Мобілізацію матеріальних та фінансових ресурсів, координацію заходів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та господарюючих суб'єктів, залучення громадськості до природоохоронних дій через екологічну освіту та інформування населення.

2. Перехід до системи інтегрованого збалансованого управління у сфері використання і відтворення природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки території.

3. Зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря.

4. Поліпшення якості поверхневих вод внаслідок будівництва нових та реконструкції (ремонт, модернізації) існуючих очисних споруд.

5. Зменшення кількості захоронення промислових і твердих побутових відходів внаслідок запровадження новітніх технологій, системи роздільного збору відходів, будівництва об'єктів поводження з відходами (заводів, установок, ліній з переробки та утилізації відходів), посилення контролю за експлуатацією полігонів твердих побутових відходів.

6. Захист територій від затоплення і підтоплення.

7. Припинення втрат біотичного та ландшафтного різноманіття, розширення мережі природно-заповідного фонду і формування регіональної екомережі.

8. Створення ефективної системи екологічної освіти та інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища.

9. Удосконалення системи моніторингу навколишнього природного середовища.

Показники результативності Регіональної екологічної програми «Екологія 2023–2026» викладені у додатку 4.

КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Безпосередній контроль за ходом виконання Програми та координацію діяльності щодо реалізації заходів Програми здійснює управління екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації (далі - управління).

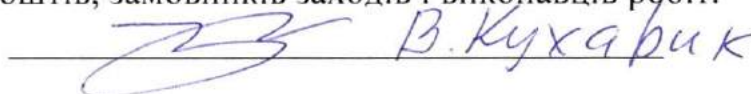
Серед джерел фінансування природоохоронних заходів у рамках Програми визначено обласний фонд охорони навколишнього природного середовища (далі – Фонд) та місцеві бюджети. Головним розпорядником коштів Фонду є управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації.

Пооб'єктне планування природоохоронних заходів за цією програмою в межах обласного бюджету здійснюється на кожний фінансовий рік, відповідно до сформованого переліку, з обов'язковим співфінансуванням природоохоронних заходів за рахунок коштів місцевих бюджетів у межах, визначених відповідним розпорядженням голови облдержадміністрації.

Управління щокварталу (зі зростаючим підсумком) до 25 числа місяця, наступного за звітним періодом, надає обласній державній адміністрації та постійній комісії обласної ради з питань екології, раціонального використання природних ресурсів інформацію про хід виконання Програми.

Поточний контроль за ходом реалізації Програми здійснює постійна комісія обласної ради з питань екології, раціонального використання природних ресурсів.

Контроль за цільовим та ефективним використанням коштів покладається на розпорядників коштів, замовників заходів і виконавців робіт.

В. Кухарик

ПАСПОРТ
Регіональної екологічної програми «Екологія 2023-2026»

1.	Ініціатор розроблення Програми	управління екології та природних ресурсів Волинської обласної державної адміністрації
2.	Розробник Програми	управління екології та природних ресурсів Волинської обласної державної адміністрації
3.	Відповідальний виконавець Програми	управління екології та природних ресурсів Волинської обласної державної адміністрації
4.	Виконавці Програми	структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади в області, райдержадміністрації, виконавчі комітети міських, селищних, сільських рад, підприємства та організації
5.	Термін реалізації Програми	2023-2026 роки
6.	Мета Програми	стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем з урахуванням природних та економічних особливостей регіону
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, у тому числі:	151 500 тис. гривень
	державний бюджет	8 570 тис. гривень
	обласний бюджет	45 400 тис. гривень
	місцеві бюджети	46 720 тис. гривень
	інші джерела (власні кошти підприємств)	50 810 тис. гривень

 В. Кухаренко

ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ ВИКОНАННЯ
Регіональної екологічної програми «Екологія 2023-2026»

№ з/п	Зміст заходів	Виконавці	Термін виконання	Обсяги фінансування по роках, тис. грн						Очікуваний результат
				Джерела фінансування	Всього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Всього по Програмі:										
	ВСЬОГО:			загальний обсяг в т.ч.	151 500	36 795	35 990	43 125	35 590	
				державний бюджет	8 570	2 100	1 500	4 370	600	
				обласний бюджет	45 400	10 450	11 320	11 915	11 715	
				місцевий бюджет	46 720	11 290	10 735	14 225	10 470	
				власні кошти	50 810	12 955	12 435	12 615	12 805	
Завдання 1. Охорона і раціональне використання водних ресурсів										
	ВСЬОГО:			загальний обсяг в т.ч.	62 795	16 750	13 435	19 795	12 815	
				державний бюджет	8 570	2 100	1 500	4 370	600	
				обласний бюджет	25 150	6 850	5 800	6 150	6 350	
				місцевий бюджет	23 445	5 975	4 940	8 010	4 520	
				власні кошти	5 630	1 825	1 195	1 265	1 345	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Будівництво споруд для очищення стічних вод, системи роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них (у т.ч. виготовлення проєктно-кошторисної документації)	структурні підрозділи ОДА, РДА, обласна рада, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	5 200	1 800	1 000	1 200	1 200	запобігання попаданню неочищених стічних вод на рельєф та у підземні водоносні горизонти
				місцевий бюджет	5 300	1 100	1 300	1 400	1 500	
				власні кошти	2 630	600	650	680	700	
2	Реконструкція, ремонт споруд для очищення стічних вод, системи роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них, а також заміна обладнання (у т.ч. виготовлення проєктно-кошторисної документації)	структурні підрозділи ОДА, РДА, обласна рада, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	2 750	950	600	600	600	
				місцевий бюджет	1 240	460	260	260	260	
				власні кошти	510	100	120	140	150	
3	Покращення екологічного стану та відновлення і підтримання гідрологічного режиму водних об'єктів на території Волинської області (у т.ч. виготовлення проєктно-кошторисної документації)	РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	3 700	400	1 000	1 100	1 200	покращення екологічного стану та відновлення і підтримання гідрологічного режиму водних об'єктів
				місцевий бюджет	2 600	600	600	700	700	
				власні кошти	350	50	80	100	120	
4	Проведення заходів щодо збереження Шацького поозер'я	структурні підрозділи ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування, РОВР в області, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	2 000	500	500	500	500	
				місцевий бюджет	860	215	215	215	215	
				власні кошти	200	50	50	50	50	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5	Проведення заходів від підтоплення населених пунктів та сільськогосподарських угідь на території Волинської області (у т.ч. виготовлення проектно-кошторисної документації)	РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	4 600	1 000	1 100	1 200	1 300	ліквідація підтоплення і затоплення, захист від шкідливої дії вод, покращення функціонування меліоративних систем та споруд на них
				місцевий бюджет	2 070	450	500	520	600	
				власні кошти	480	120	120	120	120	
6	Проведення заходів, спрямованих на покращення функціонування внутрішньогосподарських меліоративних систем та гідроспоруд на них (виготовлення проектно-кошторисної документації, очистка, капітальний, поточний ремонт, реконструкція тощо) на території Волинської області	РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	5 100	2 100	1 000	1 000	1 000	
				місцевий бюджет	3 600	900	900	900	900	
				власні кошти	610	130	150	150	180	
7	Проведення заходів спрямованих на покращення функціонування міжгосподарських меліоративних систем та гідроспоруд на них (виготовлення проектно-кошторисної документації, очистка, капітальний ремонт тощо) на території Волинської області	РОВА в області, інші суб'єкти господарювання	2023-2025	державний бюджет	6 570	2 100	800	3 670	-	
				місцевий бюджет	6 570	2 100	800	3 670	-	
				власні кошти	750	750	-	-	-	
8	Очистка річки Західний Буг від затоплених дерев (від прикордонного знаку 1064 до кордону з Республікою Білорусь)	РОВА в області, обласна рада, органи місцевого самоврядування	2024-2026	державний бюджет	2 000	-	700	700	600	
				обласний бюджет	1 400	-	500	450	450	
				місцевий бюджет	605	-	215	195	195	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
9	Проведення біологічної меліорації (шляхом зариблення) водних об'єктів	органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	400	100	100	100	100	поліпшення стану водойм, вилучення надлишків органічної речовини у гідросистемах	
				місцевий бюджет	600	150	150	150	150		
				власні кошти	100	25	25	25	25		
Завдання 2. Охорона атмосферного повітря											
	ВСЬОГО:			загальний обсяг в т.ч.	12 900	2 700	3 550	3 800	2 850		
				обласний бюджет	5 900	1 100	1 700	1 800	1 300		
					місцевий бюджет	6 300	1 500	1 700	1 800	1 300	
					власні кошти	700	100	150	200	250	
1	Проведення заходів, спрямованих на зменшення шкідливих викидів в атмосферне повітря (у тому числі ремонт, модернізація котельного обладнання, встановлення та реконструкція обладнання для зменшення викидів забруднювальних речовин, проведення режимно-налагоджувальних робіт)	РДА, обласна рада, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	3 600	400	1 000	1 100	1 100	зниження обсягу викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря	
				місцевий бюджет	4 000	800	1 000	1 100	1 100		
				власні кошти	700	100	150	200	250		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	Проведення досліджень стану атмосферного повітря з метою уточнення режимів оцінювання та оцінювання просторового розподілу концентрацій забруднювальних речовин (у тому числі придбання обладнання тощо)	управління екології та природних ресурсів ОДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	800	200	200	200	200	отримання інформації для подальшого впровадження та розгалуження автоматизованої системи спостережень за станом атмосферного повітря
				місцевий бюджет	800	200	200	200	200	
3	Проведення дослідження, аналізу та скринінгових досліджень щодо доцільності встановлення додаткових стаціонарних постів (у тому числі придбання обладнання тощо)	управління екології та природних ресурсів ОДА, органи місцевого самоврядування	2023-2025	обласний бюджет	1 500	500	500	500	-	спостережень за станом атмосферного повітря
				місцевий бюджет	1 500	500	500	500	-	
Завдання 3. Збереження природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі										
ВСЬОГО:				загальний обсяг в т.ч.	5 855	1 100	1 560	1 585	1 610	
				обласний бюджет	3 550	550	1 000	1 000	1 000	
				місцевий бюджет	2 305	550	560	585	610	
1	Збільшення площ територій та об'єктів природно-заповідного фонду області (проведення наукових досліджень, підготовка проектів)	управління екології та природних ресурсів ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	400	100	100	100	100	здійснення оцінки екологічного стану територій, збільшення площ ПЗФ
				місцевий бюджет	230	50	50	60	70	
2	Розробка проектів землеустрою та технічної документації із землеустрою щодо організації, встановлення (зміни) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду та резервування цінних для заповідання територій та об'єктів	управління екології та природних ресурсів ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	2 750	350	800	800	800	здійснення оцінки екологічного стану територій, збільшення площ ПЗФ
				місцевий бюджет	1 400	350	350	350	350	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	Розробка проєктів створення, скасування, реконструкції та утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду	управління екології та природних ресурсів ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	400	100	100	100	100	здійснення оцінки екологічного стану територій (кліматична, геоморфологічна та гідрологічна характеристика, ступінь трансформованості ландшафтів), збільшення площ ПЗФ
				місцевий бюджет	230	50	50	60	70	
4	Розроблення місцевих схем формування екологічної мережі	РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	місцевий бюджет	445	100	110	115	120	

Завдання 4. Охорона і раціональне використання рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу

ВСЬОГО:				загальний обсяг в т.ч.	44 025	10 730	11 075	11 100	11 120	
				обласний бюджет	1 700	200	500	500	500	
				місцевий бюджет	1 545	350	385	400	410	
				власні кошти	40 780	10 180	10 190	10 200	10 210	
1	Збереження та збільшення площі лісів на території Волинської області (в тому числі охорона, відтворення лісів, створення нових та реконструкція існуючих лісових смуг і насаджень)	Суб'єкти господарювання	2023-2026	власні кошти	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000	збільшення площ зелених насаджень на території області

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	Збереження та збільшення площ зелених насаджень у населених пунктах Волинської області (в т.ч. на території підприємств)	РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	місцевий бюджет	480	100	120	130	130	підвищення ступеню озеленення населених пунктів
				власні кошти	180	30	40	50	60	
3	Заходи щодо запобігання інтродукції та поширенню чужорідних видів рослин, які загрожують природним екосистемам	РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	місцевий бюджет	545	120	135	140	150	стримання поширення ареалу та недопущення надмірного розростання
				власні кошти	200	50	50	50	50	
4	Здійснення досліджень видового складу флори та фауни області та мігруючих видів, ведення кадастрів, інвентаризації та моніторингу місць зростання рослин, рослинних угруповань та поселень тварин, що підпадають під охорону законодавства України та міжнародних договорів тощо	Управління екології та природних ресурсів ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	900	-	300	300	300	припинення втрат біотичного та ландшафтного різноманіття
				місцевий бюджет	520	130	130	130	130	
				власні кошти	400	100	100	100	100	
5	Заходи щодо боротьби з браконьєрством	управління екології та природних ресурсів ОДА	2023-2026	обласний бюджет	800	200	200	200	200	охорона тваринного та рослинного світу

Завдання 5. Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів

ВСЬОГО:	загальний обсяг в т.ч.	17 550	3 600	4 300	4 650	5 000	
	обласний бюджет	4 800	850	1 250	1 300	1 400	
	місцевий бюджет	9 850	2 100	2 350	2 600	2 800	
	власні кошти	2 900	650	700	750	800	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Будівництво споруд, придбання обладнання та установок для сортування та переробки твердих побутових відходів	РДА, обласна рада, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	3 800	200	1 100	1 200	1 300	збільшення обсягів утилізації (переробки) відходів та поступове зменшення їх захоронення на сміттєзвалищах і полігонах, скорочення утворення парникових газів, зменшення шкідливого впливу відходів на довкілля і здоров'я людини
				місцевий бюджет	3 800	200	1 100	1 200	1 300	
				власні кошти	700	100	150	200	250	
2	Приведення об'єктів оброблення та видалення відходів у відповідність із встановленими вимогами (облаштування, рекультивация місць накопичення відходів, ліквідація стихійних сміттєзвалищ тощо)	РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	500	150	150	100	100	запровадження роздільного збору відходів, створення ефективної системи збору, утилізації та видалення відходів
				місцевий бюджет	2 100	400	500	600	600	
3	Організація роздільного збирання (придбання спеціального обладнання та влаштування майданчиків для роздільного збирання ТПВ)	РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	місцевий бюджет	1 000	200	250	250	300	запровадження роздільного збору відходів, створення ефективної системи збору, утилізації та видалення відходів
				власні кошти	200	50	50	50	50	
4	Забезпечення екологічно безпечного збирання, зберігання, утилізації, видалення та переробки відходів	структурні підрозділи ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	500	500	-	-	-	запровадження роздільного збору відходів, створення ефективної системи збору, утилізації та видалення відходів
				місцевий бюджет	2 000	1 100	300	300	300	
				власні кошти	2 000	500	500	500	500	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5	Розроблення схем санітарного очищення населених пунктів	РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	місцевий бюджет	950	200	200	250	300	
Завдання 6. Екологічна освіта і наука, моніторинг довкілля, інформування населення та залучення громадськості до прийняття рішень з питань охорони довкілля										
ВСЬОГО:				загальний обсяг в т.ч.	8 375	1 915	2 070	2 195	2 195	
				обласний бюджет	4 300	900	1 070	1 165	1 165	
				місцевий бюджет	3 275	815	800	830	830	
				власні кошти	800	200	200	200	200	
1	Проведення науково-технічних конференцій і семінарів, організація виставок, фестивалів, акцій та інших заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики, створення бібліотек, відеотек, фонотек тощо	структурні підрозділи ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	800	200	200	200	200	підвищення рівня екоосвіти та самосвідомості населення в питаннях охорони природи
				місцевий бюджет	400	100	100	100	100	
2	Наукові дослідження, проєктні та проєктно-конструкторські розроблення у сфері охорони навколишнього природного середовища (в т.ч. коригування) та розроблення регіональних програм, регіональних планів екологічного спрямування, організація проведення ОВД, CEO	структурні підрозділи ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	800	200	200	200	200	підвищення ефективності природоохоронних заходів з використанням наукових досліджень, забезпечення участі громадськості в процесі прийняття рішень
				місцевий бюджет	800	200	200	200	200	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	Проведення наукових та моніторингових досліджень навколишнього середовища та інформування про їх результати	структурні підрозділи ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	1 800	400	400	500	500	підвищення ефективності природоохоронних заходів з використанням наукових досліджень, забезпечення участі громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля
				місцевий бюджет	860	200	200	230	230	
				власні кошти	200	50	50	50	50	
4	Придбання та атестація обладнання для здійснення моніторингу навколишнього середовища	РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	місцевий бюджет	200	50	50	50	50	отримання оперативних та достовірних даних про стан довкілля
				власні кошти	200	50	50	50	50	
5	Розробка та обслуговування функціонування баз даних та автоматизованих інформаційних систем	структурні підрозділи ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування	2023-2026	обласний бюджет	150	-	50	50	50	
				місцевий бюджет	215	65	50	50	50	
6	Проведення оцінки ризиків, контролю, інвентаризації з метою зниження навантаження на довкілля	управління екології та природних ресурсів ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	450	-	150	150	150	отримання оперативних та достовірних даних про стан довкілля області
				місцевий бюджет	600	150	150	150	150	
				власні кошти	200	50	50	50	50	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	Підвищення кваліфікації працівників у сфері охорони навколишнього природного середовища	структурні підрозділи ОДА, РДА, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання	2023-2026	обласний бюджет	300	100	70	65	65	отримання та використання знань для підвищення ефективності виконання природо-охоронних проектів та заходів
				місцевий бюджет	200	50	50	50	50	
				власні кошти	200	50	50	50	50	

 В. Кухарик

Додаток 3
до Регіональної екологічної програми
«Екологія 2023–2026»

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
Регіональної екологічної програми «Екологія 2023-2026»

(тис. грн)

Джерела фінансування Програми	Етапи виконання Програми					Всього витрати на виконання Програми
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	20__ рік	
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг коштів, всього, зокрема:	36 795	35 990	43 125	35 590		151 500
Державний бюджет	2 100	1 500	4 370	600		8 570
Обласний бюджет	10 450	11 320	11 915	11 715		45 400
Місцеві бюджети	11 290	10 735	14 225	10 470		46 720
Інші джерела (власні кошти підприємств)	12 955	12 435	12 615	12 805		50 810

 В. Кухарук

Додаток 4
до Регіональної екологічної програми
«Екологія 2023–2026»

ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ
Регіональної екологічної програми «Екологія 2023-2026»

№ з/п	Найменування завдання	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Вихідні дані на початок дії Програми	Значення показника, у тому числі за роками				
					2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Охорона і раціональне використання водних ресурсів	Будівництво, реконструкція, ремонт споруд для очищення стічних вод, системи роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них <i>- кількість об'єктів</i>	од.	28	5	2	2	2	11
		Покращення функціонування внутрішньогосподарських меліоративних систем та гідроспоруд на них (в т.ч. з метою захисту населених пунктів та сільськогосподарських угідь від підтоплення), та проведення заходів щодо збереження Шацького поозер'я <i>- кількість об'єктів</i>	од.	22	7	4	5	6	22
2.	Охорона атмосферного повітря	Зменшення шкідливих викидів в атмосферне повітря, проведення аналізу та скринінгових досліджень стану атмосферного повітря <i>- кількість проведених досліджень</i>	од.	0	3	2	2	1	8
3.	Збереження природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі	Розробка проєктів з метою створення та упорядкування територій та об'єктів природно-заповідного фонду <i>- кількість розроблених проєктів</i>	од.	14	7	6	5	5	23

4.	Охорона і раціональне використання рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу	Здійснення досліджень видового складу флори та фауни області та мігруючих видів, ведення кадастрів, інвентаризації та моніторингу місць зростання рослин, рослинних угруповань та поселень тварин, що підпадають під охорону законодавства України та міжнародних договорів тощо <i>- кількість укладених договорів</i>	од.	1	0	1	1	1	3
5.	Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	Збільшення обсягів утилізації (переробки) побутових відходів та поступове зменшення захоронення побутових відходів на сміттєзвалищах і полігонах <i>- кількість проведених заходів</i>	од.	20	1	2	2	2	7
		Забезпечення екологічно безпечного збирання, зберігання, утилізації, видалення та переробки відходів <i>- очікувана кількість відпрацьованих ламп розжарювання, отриманих від населення, що підлягатимуть утилізації</i>	тис. шт.	0	1068	0	0	0	1068
6.	Екологічна освіта і наука, моніторинг довкілля, інформування населення та залучення громадськості до прийняття рішень з питань охорони довкілля	Підвищення рівня екологічної освіти населення, забезпечення участі громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля <i>- кількість укладених договорів</i>	од.	13	3	3	3	3	12

 В. Кухарук